

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी विनियम,
२०७७

पारित मिति : २०७७/९/२८

(त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को बैठकको निर्णय नं. ६०८)

संशोधन

त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकको निर्णय नं. १८८९

त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०८०/०१/१० को बैठकको निर्णय नं. २००५

त्रि.वि. सभा तथा कार्यकारी परिषद्को सचिवालय

२०७९

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी विनियम, २०७७

त्रिभुवन विश्वविद्यालय संगठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियम, २०५० को परिच्छेद ५० (क) को नियम १८१ (क) अनुसार स्थापना र संचालन भएको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र (Centre for International Relations) का कामहरू व्यवस्थित र प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न सोही नियमको दफा ३९७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी त्रिभुवन विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषद्ले देहायको विनियम बनाएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस विनियमको नाम “अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी विनियम, २०७७” रहेको छ ।
(२) यो विनियम तुरुन्त लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा** : (१) विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस विनियममा—
 - (क) “ऐन” भन्नाले त्रिभुवन विश्वविद्यालय ऐन, २०४९ सम्भन्नु पर्छ ।
 - (ख) “नियम” भन्नाले प्रचलित त्रि.वि. नियमहरूलाई सम्भन्नु पर्छ ।
 - (ग) “विनियम” भन्नाले अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सञ्चालन सम्बन्धी विनियम, २०७७ लाई सम्भन्नु पर्छ ।
 - (घ) “विश्वविद्यालय” भन्नाले त्रिभुवन विश्वविद्यालय सम्भन्नु पर्छ । सो शब्दले अन्य स्वदेशी वा विदेशी विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्था वा प्रतिष्ठानलाई समेत जनाउँछ ।
 - (ङ) “कार्यकारी परिषद्” भन्नाले त्रिभुवन विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद् सम्भन्नु पर्छ ।
 - (च) “केन्द्र” भन्नाले त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सम्भन्नु पर्छ ।
 - (छ) “कार्यकारी निर्देशक” भन्नाले अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रको कार्यकारी निर्देशक सम्भन्नु पर्छ ।
 - (ज) “सम्भौता” भन्नाले राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय शैक्षिक एवं संस्था, अनुसन्धानसंग सम्बन्धित विश्वविद्यालय वा अन्य संस्थसंग सम्पन्न सम्भौता समेतलाई जनाउँछ ।
- (२) विनियमको व्याख्या: यस विनियमको व्याख्या गर्ने अधिकार कार्यकारी परिषदलाई हुनेछ ।

परिच्छेद २

अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रको स्थापना, काम, कर्तव्य र अधिकार

३. विश्वका विभिन्न मुलुकका विश्वविद्यालयहरूसंग शैक्षिक, प्राज्ञिक सहकार्य गरी त्रिभुवन विश्वविद्यालयलाई अन्तर्राष्ट्रिय प्राज्ञिक सञ्जालमा समावेश गरी प्राज्ञिक उन्नयन गर्नका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालय सङ्गठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियम २०५० को परिच्छेद ५० (क) को नियम १८१ (क) अनुरूप त्रिभुवन विश्वविद्यालय केन्द्रीय कार्यालयमा एक अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र रहनेछ ।
४. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
 - (१) विदेशी विश्वविद्यालय तथा अन्य शैक्षिक निकायहरूसंग सम्बन्ध स्थापित गर्नु तथा सम्बन्ध रहेका विश्वविद्यालय तथा निकायहरूसंग सम्पर्क कायम एवं अभिवृद्धि गर्नु ।
 - (२) त्रिभुवन विश्वविद्यालयको तर्फबाट स्वदेशी वा विदेशी विश्वविद्यालय वा अन्य शैक्षिक निकायहरूसंग सम्पर्क राखी सम्बन्ध स्थापित भएका विदेशी विश्वविद्यालय वा निकायहरूको सहयोगमा संचालन गरिने कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गर्नु, गराउनु ।
 - (३) विदेशी विश्वविद्यालय तथा अन्य शैक्षिक निकायहरूसंग सम्पन्न सम्झौता अनुसार त्रिभुवन विश्वविद्यालयले गर्नु पर्ने कार्य गर्नु गराउनु ।
 - (४) सम्झौता अनुसार वा विश्वविद्यालयको सम्बन्धन प्राप्त गरी त्रिभुवन विश्वविद्यालयका विभिन्न निकायहरूबाट संचालित कार्यक्रमहरूको समन्वय, अनुगमन र मूल्यांकन गर्नु ।
 - (५) अध्ययन, अध्यापन, अनुसन्धान र अन्य प्रयोजनका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा आउने सम्पूर्ण विदेशी अतिथि, प्राध्यापक, विद्यार्थी र अनुसन्धानकर्ताहरूको लागि देहाय अनुसारका कार्यहरू गर्नु
 - (क) भिसा उपलब्ध गराउनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु ।
 - (ख) त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट पाउने सुविधा, सहूलियतको व्यवस्था गर्नु ।
 - (ग) सामाजिक र साँस्कृतिक समायोजनको लागि कार्यक्रम संचालन गर्नु ।
 - (घ) कार्य प्रगतिको अनुगमन गर्नु ।
 - (६) त्रिभुवन विश्वविद्यालय ऐन, नियम वा नेपाल कानून वा सम्झौतामा उल्लिखित व्यवस्था विपरित काम कारवाही गर्ने विदेशी शिक्षक, अनुसन्धानकर्ता र विद्यार्थी उपर छानविन गरी कारवाहीको लागि शिफारिस गर्नु ।
 - (७) अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रबाट संचालित काम कारवाहीहरू प्रभावकारी बनाउन विशेषज्ञहरूको बैठक, गोष्ठी वा कार्यशालाको आयोजना गर्नु ।
 - (८) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग सम्बन्ध स्थापना भै नसकेका अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाबाट त्रिभुवन विश्वविद्यालयको अनुमति प्राप्त गरी अध्ययन अनुसन्धान गर्न आउने शिक्षक, विद्यार्थी तथा अनुसन्धानकर्ताहरूलाई त्रिभुवन विश्वविद्यालयको नियमानुसार सम्बन्धन तथा आवश्यक सहयोग पुर्याउनु ।

- (९) अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरूसंगको सम्झौता अनुसार विदेश जाने त्रिभुवन विश्वविद्यालयका शिक्षक कर्मचारी र विद्यार्थीहरूको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु ।
- (१०) त्रि.वि.का अन्तर्राष्ट्रिय गतिविधिको जानकारी उपलब्ध गराउन आवश्यक प्रकाशन, बैठक र सम्मेलनको व्यवस्था गर्नु ।
- (११) त्रिभुवन विश्वविद्यालयका विभिन्न अध्ययन संस्थान, संकाय, अनुसन्धान केन्द्र र निकायहरू अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग सम्बद्ध भई विश्वविद्यालय र अरु निकायको सहयोगमा हुने अनुसन्धान परियोजना तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमागर्न सम्बन्धित निकायहरूलाई सहयोग गर्नु ।
- (१२) द्विपक्षिय एवं बहुपक्षिय सम्झौता, नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने छात्रवृत्ति वा विद्वत वृत्ति अन्तर्गत त्रिभुवन विश्वविद्यालयका शिक्षक, कर्मचारी वा विद्यार्थीहरू अन्य विश्वविद्यालय वा प्राज्ञिक संस्थामा गई अध्ययन, अध्यापन, अनुसन्धान, प्रशिक्षण वा परामर्श सेवा आदिमा संलग्न भई गरेको कामको जानकारी लिई सम्बन्धित निकायलाई सूचित गर्नु ।
- (१३) त्रि.वि. को अन्तर्राष्ट्रिय अतिथिगृह एवं छात्रावासको व्यवस्थापन, संचालन र संरक्षणसंग सम्बन्धित आवश्यक कार्यहरू गर्नु गराउनु ।
- (१४) संयुक्त अनुसन्धान, शैक्षिक आदान प्रदान, विद्यार्थी आदान प्रदानका लागि विभिन्न विश्वविद्यालय, शैक्षिक तथा अनुसन्धान केन्द्रहरूसँग पहल गर्नु
- (क) छोटो अवधिको पाठ्यक्रम (Short term Course) संचालन: नेपालको प्राकृतिक विविधता, प्राकृतिक श्रोत साधन, समाज र संस्कृति, वातावरण आदि विषयमा छोटो अवधिको पाठ्यक्रम (Short term Course) गर्न त्रि.वि.का विभिन्न विभागहरूसँग समन्वयगरी अन्तर्राष्ट्रिय विद्यार्थीहरूलाई अवसर प्रदान गर्ने ।
- (ख) त्रि.वि. का शिक्षकहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय विश्वविद्यालयहरूसँग भएका शैक्षिक प्राज्ञिक सहयोगका अवसर वारे विभिन्न माध्यमबाट जानकारी गराउने र आवश्यक सुझाव लिने ।
- (ग) अन्तर्राष्ट्रिय विश्वविद्यालयसँग समन्वय गरी सहकार्यत्मक अनुसन्धान, शिक्षा आदि कार्यमा लाग्न त्रि.वि. का शिक्षकहरूलाई अभिप्रेरित गर्ने र सो कार्य गर्ने शिक्षक/कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने ।

परिच्छेद ३

कार्यकारी निर्देशकको व्यवस्था

५. त्रिभुवन विश्वविद्यालय संगठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियमको नियम १८१ (क) अन्तर्गत देहाय बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको व्यवस्था हुनेछ :
- (१) अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रको प्रमुखको रूपमा काम गर्न एक कार्यकारी निर्देशक रहनेछ ।
- (२) कार्यकारी निर्देशक अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रको पुरा समय काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछ ।
- (३) कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्तिको लागि प्राध्यापक वा वरिष्ठ सह-प्राध्यापकहरूमध्येबाट तीन जनाको नाम उपकुलपतिले गठन गरेको तीन जना सदस्य रहेको समितिले कार्यकारी

परिषद् समक्ष पेश गर्नेछ र सिफारिस भएका व्यक्तिहरूमध्येबाट एक जनालाई त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्ले केन्द्रको कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्ति गर्नेछ ।

- (४) कार्यकारी निर्देशकको पदावधि ४ वर्षको हुनेछ ।
- (५) कार्यकारी निर्देशकको तलव, भत्ता, विदा तथा अन्य सुविधाहरू डीन सरह हुनेछ ।
- (६) कार्यकारी निर्देशकको पद त्रिभुवन विश्वविद्यालय संगठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियम, २०५० को नियम १७६ बमोजिमको अवस्थामा रिक्त भएको मानिनेछ ।
- (७) कार्यकारी निर्देशक त्रिभुवन विश्वविद्यालयको उपकुलपतिप्रति उत्तरदायी हुनेछ ।

परिच्छेद ४

कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार

६. कार्यकारी निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (१) कार्यकारी निर्देशकलाई त्रिभुवन विश्वविद्यालय आर्थिक व्यवस्थापन तथा खरिद सम्बन्धी नियम २०५०, शिक्षक कर्मचारी सेवा सम्बन्धी नियम, २०५० र त्रिभुवन विश्वविद्यालय संगठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियम, २०५० समेतमा उल्लेख भएका अन्य अनुसन्धान केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक सरहको अधिकार हुनेछ ।
- (२) कार्यकारी निर्देशकको अन्तर्राष्ट्रिय मामिला सम्बन्धी कामहरू देहाय बमोजिम हुनेछन् :
 - (क) यस विनियमको परिच्छेद २ मा उल्लेख गरिएका अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रले गर्नु गराउनु पर्ने कार्यहरू गर्नु गराउनु ।
 - (ख) विदेशी विश्वविद्यालय, शैक्षिक वा प्राज्ञिक संघ संस्थाहरूको सहयोगमा संचालित परियोजना, कार्यक्रम वा अनुसन्धानको लागि भएका सम्झौता अनुसार आवश्यक काम कारवाहीको व्यवस्था मिलाउनु ।
 - (ग) त्रिभुवन विश्वविद्यालयको स्तरोन्नति गर्दै यसलाई अन्तर्राष्ट्रिय तहमा प्रतिष्ठित गराउन आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्तिलाई आवश्यकता अनुसार निश्चित उद्देश्य र अवधि किटान गरी विशेषज्ञ समूह गठन गर्नु र सो अनुसार कार्य गर्नु गराउनु ।
 - (घ) त्रि.वि. का विभिन्न शैक्षिक निकायहरूले विदेशी विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थाहरूसंग गर्ने शैक्षिक सहकार्यका कामहरूको समन्वय गर्नु ।
 - (ङ) **त्रि.वि.** ऐन नियमको परिधि भित्र रही विश्वविद्यालयका अन्तर्राष्ट्रिय मामला सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू गर्नु गराउनु ।
 - (च) तोकिए बमोजिम अन्य कार्य गर्नु गराउनु ।

परिच्छेद ५

अनुसन्धान परियोजना सम्बन्धी व्यवस्था

७. विदेशी नागरिकहरूलाई अनुसन्धान गर्न स्वीकृति दिइने:

- (१) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग सम्बन्धन लिई नेपालमा अनुसन्धान गर्न चाहने **नेपाल** बाहेक विभिन्न मुलुकका विद्यार्थी वा अनुसन्धानकर्तालाई निश्चित अवधि तोक्यो अनुसन्धान गर्न स्वीकृति दिन सकिनेछ ।
- (२) उपविनियम (१) बमोजिम स्वीकृति चाहने विद्यार्थी वा अनुसन्धानकर्ताले आवश्यक कागजपत्रहरू संलग्न गरी तोकिएको ढाँचामा आवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपविनियम (१) बमोजिम अनुसन्धान गर्न चाहनेले आवेदन दिँदा अनुसन्धान प्रस्ताव समेत संलग्न गर्नुपर्ने छ । यसरी प्राप्त अनुसन्धान प्रस्ताव त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गतका सम्बन्धित अध्ययन संस्थान/ संकाय, अनुसन्धान केन्द्र, केन्द्रीय विभाग, र सम्बन्धित अन्य शैक्षिक निकाय वा विद्यावारिधि प्राप्त ^१वरिष्ठ प्राध्यापक / सह-प्राध्यापक वा विद्यावारिधि उपाधि प्राप्त गरी कम्तीमा दुई (२) वर्ष पूरा भएको उप-प्राध्यापक वा शोध निर्देशनमा अनुभव प्राप्त विशेषज्ञहरूबाट मूल्यांकन गराई उक्त अनुसन्धान परियोजनाको उपयुक्तताबारे राय सुभावा लिई उपयुक्त देखिएको खण्डमा अनुसन्धान गर्न स्वीकृति दिइनेछ । यस प्रयोजनका लागि स्वीकृति दिँदा राष्ट्रिय महत्वका गम्भीर विषयमा अनुसन्धान गर्न चाहेको खण्डमा सम्बन्धित निकायको स्वीकृति अनिवार्य हुनेछ ।

८. विशेषज्ञ, सुपरिवेक्षक, सल्लाहकार र सहायक सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) विनियम (६) को उपविनियम (२) (ख) बमोजिम उपयुक्त ठहरिएका अनुसन्धान परियोजनाका लागि सम्बन्धित निकायले विशेषज्ञ (Expert) वा सुपरिवेक्षक (Supervisor) तोकने छ ।
- (२) कुनै अनुसन्धानकर्ताले स्थलगत कार्य (Field Work) मा जाँदा अनुसन्धान गराउने निकायको कुनै व्यक्तिलाई सह-अनुसन्धानकर्ता वा सल्लाहकार वा सहायकको रूपमा लिई जान चाहेमा उक्त कार्यमा लाग्ने खर्च (Logistics), वाटो खर्च र आवश्यक सर-सामानको लागि लाग्ने खर्च बाहेक निज सह-अनुसन्धानकर्ताको भत्ता वापत दैनिक \$ ५०।- को दरले केन्द्रलाई बुझाउनु पर्नेछ ।
- (३) स्वीकृति प्राप्त अनुसन्धान परियोजनाका अनुसन्धानकर्ताद्वारा अनुरोध भई आएमा त्यस्ता अनुसन्धानका लागि आवश्यक व्यक्तिहरूको व्यवस्था मिलाउन सकिनेछ । यसरी नियुक्त हुने नेपाली सह-अनुसन्धानकर्ता, सल्लाहकार वा सहायकहरूको सम्पूर्ण खर्च सम्भौता अनुसार सम्बन्धित विदेशी अनुसन्धानकर्ताले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

तर अनुसन्धानका सह-अनुसन्धानकर्ता, सल्लाहकार वा सहायक विदेशी भएको खण्डमा तिनीहरूको हकमा सम्बन्धन सम्बन्धी व्यवस्थामा तोकिए बमोजिम लाग्ने सम्बन्धन शुल्कको आधा रकम केन्द्रमा बुझाउनु पर्नेछ ।

^१ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट संशोधन

९. कार्य प्रगति प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने:

- (१) सुपरिवेक्षकले खोजेको बखत अनुसन्धानकर्ताले स्वीकृत अनुसन्धान परियोजनाको कार्य प्रगतिको जानकारी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (२) अनुसन्धानकर्ताले हरेक ६ महिनामा आफ्नो कामवारे सुपरिवेक्षक र सम्बन्धित निकाय प्रमुखको राय एवं प्रतिक्रिया सहितको प्रतिवेदन अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रमा बुझाउनु पर्नेछ ।
- (३) अनुसन्धानकर्ताले आफ्नो सुपरिवेक्षकसंग सल्लाहगरी वर्षको एक पटक आफ्नो अनुसन्धान परियोजनाको उपलब्धिवारे समूहगत प्रस्तुति गर्नुपर्नेछ ।
- (४) अनुसन्धानकर्ताले त्रिभुवन विश्वविद्यालय र नेपाल सरकारको प्रचलित कानून एवं करारनामा बमोजिम कार्य नगरेको पाइएमा र निर्धारित समयमा प्रगति विवरण पेश नगरेमा निजलाई दिएको स्वीकृति जुनसुकै वेला रद्द गर्न सकिनेछ ।
- (५) विदेशी अनुसन्धानकर्ताले निर्धारित समयमा अनुसन्धान परियोजना सम्पन्न गर्न नसकेमा वा अनुसन्धान परियोजना समाप्त नहुँदै विचैमा छाडेका कारण स्वीकृत समयावधि समाप्त हुन गइ समय थप गर्न चाहेमा सो समयसम्मको प्रगति विवरण सुपरिवेक्षकको सिफारिस सहित पुनः निवेदन दिनुपर्नेछ ।

तर यसरी म्याद थप गर्दा विशेष अवस्थामा बाहेक तीन वर्षका लागि १/१ वर्ष गरी तीन पटक भन्दा बढी समय थप गरिने छैन ।

परिच्छेद ६

सम्बन्धन र सेवा शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था

१०. सम्बन्धन र सेवा शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ :

- (१) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग सम्पन्न द्विपक्षीय सम्झौतामा उपाधि नपाउने अध्ययन अनुसन्धानको लागि सम्बन्धन चाहने अन्तर्राष्ट्रिय विद्यार्थी वा अनुसन्धानकर्ताहरूको हकमा कुनै शुल्क नलाग्ने भनी उल्लेख भएको अवस्थामा बाहेक तोकिएको शुल्क लाग्ने छ ।
तर द्विपक्षीय सम्झौता अनुसार नेपालमा उपाधि पाउने शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्नेहरूका हकमा भने विनियम ११ को उपविनियम ३ बमोजिम हुनेछ ।
- (२) विदेशी अनुसन्धानकर्ताले सम्बन्धनका लागि भर्नुपर्ने आवेदन फाराम अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र, त्रि.वि. को वेबसाईटबाट निःशुल्क डाउनलोड गर्न वा कार्यालयबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
- (३) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग सम्बन्ध नभएका विदेशी विश्वविद्यालयमा भर्ना भई अध्ययन गरी रहेका अन्तर्राष्ट्रिय विद्यार्थी **एवं** अनुसन्धानकर्ताहरूको शोधकार्यका लागि स्थलगत अध्ययन वा परामर्श लिन वा सम्बन्धन लिई अनुसन्धान गर्न चाहेमा वार्षिक सम्बन्धन शुल्क वापत निम्न अनुसारको अमेरिकी डलर बराबरको नेपाली रुपैयां केन्द्रमा बुझाउनु पर्नेछ ।

^२ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट संशोधन

(क) स्नातक तहको अनुसन्धानकर्ताको लागि प्रति व्यक्ति-	\$ २००१-
(ख) स्नातकोत्तर तहको अनुसन्धानकर्ताका लागि प्रति व्यक्ति-	\$ २५०१-
(ग) विद्यावारिधि तहको अनुसन्धानकर्ताका लागि प्रति व्यक्ति-	\$ ३००१-
(घ) पोष्ट डक्टरल अनुसन्धानकर्ताको लागि प्रति व्यक्ति-	\$ २००१-
(ङ) शैक्षिक उपाधि प्राप्त नहुने अनुसन्धानकर्ताको लागि प्रति व्यक्ति-	\$ २००१-

(४) पोष्ट-डक्टरल (Post-Doctoral) अनुसन्धानकर्ताले वार्षिक सम्बन्धन शुल्कको अतिरिक्त अनुसन्धानको कुल लागतको १२ प्रतिशत रकम अनुसन्धान सेवा शुल्क वापत नाम दर्ता गर्ने समयमानै बुझाउनु पर्नेछ ।

(५) शैक्षिक उपाधि प्राप्त हुने र नहुने (Degree/Non-degree) दुवैखाले अनुसन्धानको हकमा सम्बन्धन शुल्कको अतिरिक्त अनुसन्धानको वार्षिक कुल लागतको १२ प्रतिशत रकम सेवा शुल्क वापत नाम दर्ता गर्ने समयमा नै बुझाउनु पर्नेछ ।

तर सह-अनुसन्धानकर्ता नियुक्त भएको खण्डमा भने थप ६ प्रतिशत रकम बुझाउनु पर्नेछ ।

(६) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ६ महिना भित्र अनुसन्धान सम्पन्न गर्ने गरी सम्बन्धन प्राप्त गरेको अवस्थामा त्यस्तो व्यक्ति वा संस्थाले उपविनियम ३, ४ र ५ मा लेखिएको शुल्कको आधा मात्र दाखिला गरे पुग्नेछ ।

(७) तीन महिना सम्मको अनुसन्धान गर्ने व्यक्तिले एकमुष्ट रकम तिरे पुग्ने :

(क) स्नातक, स्नातकोत्तर, पिएच.डी. र पोष्ट डक्टरल जस्ता उपाधि पाउने खालको अध्ययन/अनुसन्धान तीन महिना भित्र पुरा गर्ने वा त्यस अन्तर्गत आवश्यक नमूना (Sample) संकलन गरी आफ्नै देश फर्की अध्ययन पुरा गर्ने उद्देश्यले त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग आवद्ध हुन चाहने अनुसन्धानकर्ताले सम्बन्धन शुल्क र सेवा शुल्क अलग-अलग गरी बुझाउनुको सट्टा एकमुष्ट अमेरिकी डलर ३००१- वा सो बराबरको रकम तिरे पुग्नेछ ।

(ख) माथि उल्लेख भए बमोजिम आउने अनुसन्धानकर्ता बाहेक उपाधि नपाउने खालको अनुसन्धानकर्ता भएमा नीजले एक मुष्ट ४००१- डलर वा सो बराबरको शुल्क तिरे पुग्नेछ ।

(ङ) अनुसन्धानकर्ताको पति/पत्नीको लागि पनि भिसाको सिफारिस गर्नु परेमा अनुसन्धानकर्तालाई तोकिएको सम्बन्धन शुल्कको आधा शुल्क लाग्नेछ । नाबालकको हकमा भने अध्यागमन विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(९) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग सम्बन्धन लिई शैक्षिक उपाधि प्राप्त हुने र नहुने दुवैखाले अनुसन्धानकर्ताहरूको वार्षिक कुल लागत कम्तीमा \$ ८,०००१- हुनु पर्नेछ । तर परिवार सहितका अनुसन्धानकर्ताहरूको हकमा भने कम्तीमा \$ १२,०००१- हुनुपर्नेछ । सोही कार्य काठमाडौं उपत्यका बाहिर गई सम्पन्न गर्नु परेको खण्डमा वार्षिक कुल लागतको कम्तीमा \$९०००१- र परिवार सहितको हकमा \$ १३,५००१- हुनु पर्नेछ ।

३(१०) स्थलगत अनुसन्धान (Field Research) को हकमा अनुसन्धानकर्ताको अनुसन्धान कार्य निरीक्षण गर्न आवश्यक देखिएमा अनुसन्धानकर्तालाई तोकिएको अनुसन्धान अवधिभर कम्तीमा ६ महिनाको एक पटक कार्यकारी निर्देशकले स्थलगत निरीक्षणका लागि सुपरिवेक्षक वा मातहतका कर्मचारीलाई खटाउन वा आफै जान सक्नेछन् । निरीक्षणको समय अवधि भने बढीमा एक हप्ताको मात्रै हुनेछ । निरीक्षण बापतको भ्रमण खर्च र दैनिक भ्रमण भत्ता त्रि.वि. नियम अनुसार पाउने गरी यसै केन्द्रको आन्तरिक श्रोतबाट बेहोरिने छ ।”

११. द्विपक्षीय सम्झौता भएकोमा सोही बमोजिम हुने :

- (१) विदेशी संघ संस्था वा व्यक्तिगत पारस्परिक सहयोग आदान प्रदान सम्बन्धी सम्झौता गरी विश्वविद्यालयले कुनै कार्य संचालन गर्न चाहेको खण्डमा सम्झौता अनुसार कार्य संचालन गर्न विनियमले रोक लगाएको मानिने छैन ।
- (२) विश्वविद्यालयको कुनै निकायको आवश्यकता अनुसार कुनै विदेशी संघ संस्था वा व्यक्तिलाई आमन्त्रण गरिएको अवस्थामा भने विनियम १० को कुनैपनि व्यवस्था लागु हुने छैन ।
- (३) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग द्विपक्षीय सम्झौता भएको संस्थाबाट सम्झौता अनुरूप आदान प्रदान कार्यक्रम अन्तर्गत आउने विद्यार्थी वा अनुसन्धानकर्ता वा अन्य व्यक्तिहरूको हकमा सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ ।
- (४) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग द्विपक्षीय सम्झौता भएका कुनै विदेशी संस्थाबाट नेपालमा संचालित शैक्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत कार्यक्रम संचालन गर्न आउने कार्यक्रम निर्देशकहरूको लागि दर्ता शुल्क लाग्ने छैन ।

१२. सुपरिवेक्षक वा संयोजकले प्रगति विवरण बुझाउनु पर्ने :

- (१) त्रिभुवन विश्वविद्यालयसंग आवद्ध भई वा त्रिभुवन विश्वविद्यालयको संलग्नतामा संचालन हुने अनुसन्धान परियोजनावारे नियमित जानकारी राख्नको लागि अनुसन्धान परियोजनाको प्रकृति हेरी केन्द्रले अलग्गै अनुगमनकर्ता वा संयोजकको नियुक्ति गर्न सक्नेछ । यसरी नियुक्त गरिने अनुगमनकर्ता वा संयोजकले आफूलाई सुम्पिएको अनुसन्धान परियोजना वारे आफ्नो राय एवं प्रतिक्रिया र सुझाव हरेक ३/३ महिनामा प्रगति प्रतिवेदन सहित केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।
- (२) यसरी नियुक्त भएको अनुगमनकर्ता वा संयोजकलाई तोकिए बमोजिमको पारिश्रमिक उपलब्ध गराइनेछ ।

१३. प्रमाणपत्र र ट्रान्सक्रिप्ट पेश गर्नु पर्ने :

- (१) शैक्षिक उपाधि प्राप्त नहुने अनुसन्धानकर्ताको न्यूनतम योग्यता कम्तीमा स्नातक हुनु पर्ने र यसका लागि उल्लेखित तह वा सो सरह उत्तीर्ण भएको प्रमाण-पत्र/ट्रान्सक्रिप्ट पेश गर्नु पर्नेछ ।

४(२)

३ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट संशोधन

४ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट हटाइएको

१४. समूहगत अनुसन्धानको शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) समूहगत रूपमा अनुसन्धान गर्न आउने अनुसन्धानकर्ताहरूले निम्न अनुसार शुल्क बुझाउनु पर्नेछ :
- (क) छ महिनासम्म वा सो भन्दा बढी समयको लागि आउने अनुसन्धान समूहका प्रत्येक सदस्यले विनियम १० को उपविनियम ३ अनुसार दर्ता शुल्क बुझाउनु पर्नेछ ।
- (ख) अनुसन्धानका लागि लिइने सेवा शुल्क प्रत्येक सदस्यसंग अलग-अलग नलिई संयुक्त अध्ययन/अनुसन्धानमा हुने खर्चको हिसावले लिइनेछ ।
- (ग) अनुसन्धान तीन महिनाभित्र पुरा गर्ने भएमा प्रत्येक सदस्यले विनियम १० (७) अनुसार शुल्क तिरे पुग्नेछ ।
- (२) द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय सम्झौता अनुसार समूहगत रूपमा अनुसन्धान गर्न आउने अनुसन्धानकर्ताहरूको हकमा सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ७

सम्बन्धन तथा सेवा शुल्क वापत प्राप्त रकमको विनियोजन

१५. सम्बन्धन शुल्कको रकम खर्च गर्ने व्यवस्था : (१) यस विनियममा उल्लेख गरिएका विदेशी अनुसन्धानकर्ताहरूबाट प्राप्त हुने वा सम्बन्धन वा सम्झौता बमोजिम प्राप्त हुने रकम केन्द्रको खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।
- ५(२) उपविनियम (१) बमोजिम सेवा शुल्कवापत प्राप्त हुने रकम मध्ये २५ प्रतिशत रकम सम्बन्धन प्रदान गर्ने /अनुसन्धान गराउने निकाय एवं विशेषज्ञ/सुपरिवेक्षकलाई उपविनियम (३) मा व्यवस्था भए बमोजिम उपलब्ध गराइनेछ ।
- ६(३) उपविनियम (२) बमोजिम सेवा शुल्क वापत अनुसन्धानकर्ताबाट प्राप्त रकम मध्येको २५ प्रतिशत रकमलाई १०० प्रतिशत मानी ५० प्रतिशत रकम पारिश्रमिक स्वरूप तोकिएको विशेषज्ञ सुपरीवेक्षकलाई दिइनेछ । बाँकी ५० प्रतिशत रकम सम्बन्धन दिने/अनुसन्धान गराउने निकायलाई कार्यालय प्रयोजनका लागि खर्च गर्न भुक्तानी दिइनेछ ।
- ७(४) केन्द्रले आयोजना गर्ने बैठक, गोष्ठी र कार्यशालामा भाग लिने व्यक्तिहरूलाई त्रिभुवन विश्वविद्यालय नियम विनियम अनुसार बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा दिइनेछ ।
- ५(५) अनुसन्धान प्रस्ताव मूल्याङ्कन गर्ने विशेषज्ञ र अनुसन्धान गराउने सुपरिवेक्षक सामान्यतया उही व्यक्ति हुनेछ ।

^५ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०८०/०१/१० को बैठकबाट संशोधन

^६ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०८०/०१/१० को बैठकबाट संशोधन

^७ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट संशोधन

^८ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट संशोधन

१६) अनुसन्धान प्रस्ताव मूल्याङ्कन कार्य मात्रै गरेमा निज विशेषज्ञलाई प्रत्येक प्रस्ताव मूल्याङ्कन बापत रु. २,५००/- (दुई हजार पाँचसय मात्र) पारिश्रमिक दिइनेछ ।

१६. चन्दा र सहयोग स्वरूप प्राप्त रकम खर्च गर्न सकिने :

- (१) स्वदेशी वा विदेशी व्यक्ति वा संघ संस्थाबाट चन्दा वा सहयोग स्वरूप प्राप्त रकम केन्द्रको आम्दानीको रूपमा जम्मा गरिनेछ ।
- (२) चन्दा र सहयोगस्वरूप प्राप्त अन्य रकम र उपलब्ध सामानहरू उपलब्ध गराइएको उद्देश्य अनुरूप खर्च गर्नु पर्नेछ ।

१७. केन्द्रको आम्दानी खर्च गर्ने तरिका:

- (१) प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा केन्द्रको खातामा संचित रहेको रकममध्ये १० प्रतिशत रकम निवृत्तिभरण कोषमा जम्मा हुने गरी त्रि.वि. केन्द्रीय कोषमा पठाइनेछ ।
- (२) बाँकी रहेको रकममध्येबाट त्रि.वि. नियम विनियमको अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार केन्द्रको प्रशासनिक कार्यमा खर्च गर्न सकिनेछ ।
- (३) उपविनियम (१) र (२) बमोजिम खर्च भई यस केन्द्रको खातामा संचित रहेको बाँकी रकम त्रि.वि. आर्थिक व्यवस्थापन तथा खरीद सम्बन्धी नियम, २०५० अनुसार कार्यकारी परिषद्को स्वीकृति लिएर विकास कार्यमा खर्च गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद ८

संयुक्त अनुसन्धान/शैक्षिक विकास परियोजना सम्बन्धी व्यवस्था

१८. साभेदारी परियोजना संचालन गर्न सकिने :

- (१) त्रिभुवन विश्वविद्यालयको कुनै निकाय वा शिक्षकले विदेशी विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थासंगको साभेदारीमा कुनै अनुसन्धान वा शैक्षिक परियोजना संचालन गर्नु परेमा अनुसन्धान निर्देशनालयसंग समन्वय गरी अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र मार्फत कार्यकारी परिषद्को स्वीकृतिमा संचालन गर्न सकिनेछ ।
- (२) उपविनियम (१) बमोजिम साभेदार संस्थाहरूसंग मिलेर परियोजना संचालन गर्दा त्रि.वि.का तर्फबाट सम्पन्न गर्नु पर्ने कामका लागि देहाय बमोजिमको ५ सदस्यीय अनुसन्धान/शैक्षिक परियोजना सुपरिवेक्षण समिति (Supervision Committee) गठन गरिनेछ :

विश्वविद्यालयका उपकुलपति	- अध्यक्ष
विश्वविद्यालयका शिक्षाध्यक्ष	- सदस्य
विश्वविद्यालयका रजिष्ट्रार	- सदस्य
सम्बन्धित संकाय/अध्ययन संस्थानका डीनहरू मध्येबाट १ जना	- सदस्य

१ त्रि.वि. कार्यकारी परिषद्को मिति २०७९/११/१७ को बैठकबाट संशोधन

(उपकूलपतिबाट मनोनित)

अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक

- सदस्य सचिव

१९. केन्द्रीय कोषमा रकम जम्मा गर्नु पर्ने :

- (१) विनियम (१८) को उपविनियम (१) र (२) बमोजिमको परियोजना संचालन गर्दा साभेदार संस्थाहरूसंगको सम्झौता बमोजिम अनुसन्धान वा शैक्षिक परियोजनाको लागि त्रि.वि.लाई प्राप्त हुने रकम त्रि.वि.ले तोकेको खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- (२) अनुसन्धान/शैक्षिक परियोजना संचालन गर्दा परियोजना सम्बन्धी सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिमको रकम सम्झौता पत्रमा उल्लेख भएका शर्त एवं परियोजना संचालन सम्बन्धी विनियम वा कार्यविधि अनुसार खर्च गर्नु पर्नेछ ।
- (३) अनुसन्धान/शैक्षिक परियोजनामा काम गरेवापत त्रि.वि.लाई सञ्चालन खर्च (Over head cost) प्राप्त हुने भए सो रकम त्रि.वि. को खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- (४) त्रि.वि. का वहालवाला शिक्षक वा कर्मचारीले परियोजनामा काम गरेवापत प्राप्त हुने रकम मध्येबाट १० प्रतिशत रकम त्रि.वि. निवृत्तभरण कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद ९

विविध

२०. विदेशी विद्यार्थीले केन्द्रमा सम्पर्क गर्नु पर्ने :

- (१) त्रि.वि. का कुनै शैक्षिक निकायमा कुनै तहमा अध्ययन गर्न आउने विद्यार्थीहरूले केन्द्रमा सम्पर्क राख्नु पर्नेछ ।
- (२) केन्द्रमा सम्पर्क गर्न आउने विद्यार्थीहरूलाई सम्बन्धित केन्द्रीय विभाग/क्याम्पसमा सम्पर्क राखी भर्ना गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (३) त्रि.वि. अन्तर्गत कुनै पनि शैक्षिक निकायमा सिधै सम्पर्क राखी विद्यार्थीहरू भर्ना भएको खण्डमा सो सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण भर्ना गर्ने सम्बन्धित शैक्षिक निकायले अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्रमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (४) त्रि.वि.संग सम्झौता भएका विश्वका कुनै विश्वविद्यालयका विद्यार्थीहरू समूहगत रूपमा सेमेस्टर अध्ययनको लागि आएमा सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी केन्द्रले पठन पाठनको व्यवस्था मिलाउने छ ।
- (५) त्रि.वि. संगको सम्झौता बमोजिम यस विश्वविद्यालयमा आई कम्तिमा एक सेमेस्टर अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको क्रेडिट ट्रान्सफरको व्यवस्था केन्द्रले मिलाउनेछ ।
- (६) त्रि.वि. र अन्य विश्वविद्यालयसंगको सम्झौता बमोजिम वा त्रि.वि.को निर्णय अनुसार स्वदेशी वा विदेशी विद्यार्थीहरूलाई द्वैध वा संयुक्त शैक्षिक उपाधि प्रदान गर्ने व्यवस्था केन्द्रले मिलाउनेछ ।

२१. खारेजी र बचाउ

- (१) त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र कार्य व्यवस्थापन प्रणाली, २०६७ खारेज गरिएको छ ।
- (२) त्रि.वि. संगठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियम, २०५० को नियम १८१ (क) मा भएको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सम्बन्धी व्यवस्था र त्रि.वि. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध केन्द्र सम्बन्धी कार्य व्यवस्थापन प्रणाली, २०६७ लागु हुनु अघि र पछि भए गरेका काम कारवाहीहरू यसै विनियम बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।
- (३) यस विनियम बमोजिम काम कारवाही गर्दा कुनै बाधा अड्काउ पर्न आएमा सो बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार त्रिभुवन विश्वविद्यालय कार्यकारी परिषदलाई हुनेछ ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालय